GEORGE BACOVIA: THE ILLNESS - IN HIS LIFE, AS WELL AS IN HIS CREATION

Andrada Chișamera (Slăvuțanu)
PhD student, „Alexandru Piru" University of Craiova

Abstract: George Bacovia is the poet who, ever since he was a child, fought illness and the pains it caused. The sickly environment is forever there in his life and work. Illness represents the way towards literary creation, but also towards healing. The universe of the Bacovian lyricism becomes a real hospital setting. A few of the illnesses Bacovia has faced are neurosis, insomnias and eczema, the latter being responsible for the destruction of his soul, along with his face.
Tuberculosis becomes a significant theme of his poetry. The physical degradation caused by its diastruous effects is frequently outlined in his work as well. The illness becomes a propeller of poetic creation.
Arlette Bouloumié concludes that „On the other hand, writing contributed to the fight against suffering, whose representation interacts with the illness itself". To what extent did illness lead to the poet's being born is the question that we are trying to answer in a conclusive way. The pain becomes a mediator between the genius and the creation. Healing comes via the art of beauty. It is only by writing that the artist can survive.

Keywords: illness, cretion, healing, pain, genius

Omul Bacovia

George Bacovia, încă din copilărie, s-a confruntat cu boala și cu suferințele provocate de aceasta. Copilul firav și milos, Iorguț, se confruntă, de la vîrsta de 7 ani, cu „febra palustră"[1]. Frigurile au continuat să-l slăbească, ele nefiind lecuite. Melancolia a pus stăpînire pe cugetul bacovian încă din anii de liceu, aceasta intensificîndu-se odată cu trecerea timpului. Tăcerea profundă, în care se cufunda, îi deschide drumul spre creația care ne relevă un spirit contemplativ, interiorizat și abisal. Geniul bacovian ia naștere încă din anii tinereții. La sfîrșitul ultimei clase de liceu, acesta resimte tot mai intens îndepărtarea de mulțime și, totodată, nevoia de a se apropia de aceasta. Deși nu era o fire comunicativă, simte nevoia de a evada din acea singurătate în care se cufunda tot mai mult.

Drama, ce pune stăpînire pe simțurile sale, vine din realitatea istorico-socială a vremii, și anume, epoca burgheziei în care sinuciderile și stările depresive încep să ia amploare. Boala lui Bacovia nu este numai una trupească. Sufletul este cel care îl neliniștește, durerea lăuntrică fiind resimțită constant, iar tulburările părînd de necontenit. Agonia, în care se regăsește, se datorează izolării în care este nevoit să îndure obstacolele și durerile vieții.

G. Bacovia a suferit numeroase depresii, fiind, de asemenea, internat, în repetate rînduri, pentru tratarea bolii nervoase, în sanatorii și spitale. Prima manifestare a acestei nevroze a început în „anul 1914"[2], cînd membrii familiei sale au observat schimbări îngrijorătoare în comportamenul poetului. Chinul lăuntric este dat de eczema cu care se confruntă începînd cu anul 1921. Deși dorința de a comunica cu oamenii era atît de mare, el alege să se îndepărteze de ei. Această claustrare provocîndu-i marile neliniști ale

[1] Agatha Grigorescu-Bacovia, *Bacovia. Poezie sau destin*, Ediția a II-a, Editura Eminescu, București, 1972, p. 14.
[2] *Ibidem*, p. 71.

BDD-A30562 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:56:38 UTC)

sufletului. Nevroza este dată de aspectul chipului său. Dintr-un băiat chipeş cu ochii mari, albaştri, devine o umbră a celui care a fost, fiind măcinat fizic şi spiritual de o eczemă ce-i cuprisese întrega faţă.

Neîmplinirea venea din loviturile continue pe care era nevoit să le îndure. Crizele de nervi erau alimentate de eşecurile profesionale. Viaţa de poet l-a adîncit, nu doar într-o linişte mormîntală, ci şi într-o sărăcie pe care acesta o suporta cu greu. Lipsurile materiale l-au preocupat într-atît încît devenea, deseori, spre îngrijorarea familiei, taciturn.

Internările sale, la sanatoriul de boli nervoase, deveneau tot mai dese. Insomniile de care suferea îl secătuiau de orice putere, iar vivacitatea acestuia se diminua continuu. Aşa cum mărturiseşte Agatha Grigorescu-Bacovia: „Privirea ochilor albaştri, de obicei senină, era întunecată, umbrită de o suferinţă dublă: fizică şi mai ales sufletească”[3].

Devenind tot mai tăcut şi trist, nu mai deborda de vitalitate. Maladia se manifesta ca urmare a condiţiei sociale în care se afla. Suferinţa era provocată de nerecunoştinţa contemporanilor săi, de toată ignoranţa societăţii burgheze. Iubirea pentru oameni şi milostenia au reuşit să-i alimenteze optimismul şi speranţa într-un viitor mai bun.

Meritele şi aprecierea, din partea criticilor şi a admiratorilor poeziei bacoviene, au înflorit abia spre sfîrşitul vieţii sale, bucurîndu-se atunci de toată gloria care i se cuvenea. Aclamaţiile îi reîntinereau sufletul umpîndu-l de bucurie şi de dorinţa de a trăi. Cu toate că a fost o fire plăpîndă şi mereu bolnavă, creaţia a fost cea care i-a dat puterea de a lupta cu societatea. Numai prin poezie reuşea să dezvăluie lumea interioară, simţirile, cugetările şi tot ce înseamnă omul Bacovia.

Poetul Bacovia

Consider că omul Bacovia a suportat toate loviturile vieţii datorită poetului Bacovia. Poezia, muzica şi pictura au fost cele care l-au ajutat să depăşească numeroasele obstacole pe care acesta le-a întîlnit de-a lungul anilor. Atunci cînd se închidea în sine, se consolida relaţia pe care o avea cu poezia. Frămîntările interioare erau descoperite prin prisma operelor sale. Citindu-i creaţiile, îi aflai vicisitudinile. Nevroza, insomniile şi eczema sunt redate şi în lirica sa. Versurile în care îşi cîntă durerea devin adevărate mărturii ale bolii. Maladia nu a pus stăpînire doar pe fizicul, ci şi pe moralul său. Delirul, în care se regăsea uneori, l-a creionat cu măiestrie în poezia *Spre toamnă*: „Pe drumuri delirînd, Pe vreme de toamnă [...] // Şi mereu delirînd, / Pe vreme de toamnă”.

Cuvintele sunt alese cu acurateţe, acestea fiind în armonie şi echilibru. Boala de nervi, de care suferea, apare în numeroase titluri ale liricii sale, precum: *Nervi de toamnă* (4), *Nevroză, Nervi de primăvară* (2). Ftizia face numeroase victime. Aceasta nu rămîne indiferentă nici poetului nostru. Boala reprezintă una dintre cărămizile cu care s-a clădit capodopera bacoviană: *Sînge, Plumb, Toamnă:* „Încet prin ploaia tristă / Un piept curbat de tuse / Cu sînge în batistă. / Pe după colţ se duse”. Din lupta cu odioasa eczemă, care-i acoperea faţa, a prins contur opera *Nervi de toamnă*: „[…] Pudrat pe-o eczemă ce faţa mi-o sapă [...] // Demult, într-o toamnă, s-a stins un glas”. Stingîndu-se un glas, s-a născut un poet desăvîrşit. Din suferinţă, a luat naştere întreaga capodoperă a poetului băcăuan.

Insomniile erau ocazii prielnice pentru a scrie. Cu un pahar de vin şi o ţigară, nopţile bizare deveneau veritabile maşinării de creaţie: *Dormitînd* „[…] Aprind, pe masă, lampa, şi iarăşi mă dezbrac, / Aş vrea să-mi fac un ceai, şi stau, şi nu-l mai fac… / Mă clatină pe pat al insomniei pas- / În creierul meu plînge un nemilos taifas”.

Depresia, melancolia este, de altfel, boala poeţilor decadenţi. Nu erau rare cazurile în care Bacovia devenea depresiv, evocînd obsesiv, în creaţiile sale, această melancolie, această tristeţe devoratoare a minţii şi a sufletului. Unicitatea sa îl plasează printre

[3] *Ibidem*, p. 110.

BDD-A30562 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:56:38 UTC)

scriitorii de seamă ai literaturii române, fiind un poet de o mare sensibilitate şi cu o mare dragoste faţă de poezie, de muzică, de pictură, de tot ce reprezintă arta frumosului. Conchidem că, numai scriind, acesta şi-a găsit, de fiecare dată, vindecarea, atît trupească, dar mai ales sufletească.

Imaginea tuberculozei în universul liricii bacoviene

Universul liricii bacoviene este, de altfel, un spaţiu propice bolii. Tuberculoza, în secolul al XIX-lea, face numeroase victime în rîndul tinerilor. Această boală, a *sîngelui în batistă*, devine o temă semnificativă a poeziei bacoviene. Degradarea fizică, produsă de efectele dezastruoase ale acesteia, este creionată frecvent şi în creaţie. Brutalitatea, cu care acţionează în rîndul tinerilor, a avut un impact desăvîrşit în lumea scriitorilor, devenind un stimulent al creaţiei literare. Războiul dintre anii 1914-1918, cu urmările sale, precum: mizeria, stresul, foametea, a constituit un factor decisiv pentru declanşarea acestei boli.

Impactul maladiei a fost atît de puternic şi de devastator, încît este reprezentat cu o forţă creatoare inimaginabilă. Boala devine un propulsor al creaţiei poetice. *Sonet* este opera care ilustrează unul dintre simptomele tuberculozei: tusea, acea tuse seacă ce otrăveşte spiritul. Bacovia nu rămîne indiferent la suferinţa celor din jur. Deşi nu a fost afectat, în mod direct, de această boală, a simţit totuşi efectele catastrofale ale acesteia, empatizînd cu ftizicii pe care avea uneori ocazia să-i întîlnească.

Recurenţa acesteia, în operă, ilustrează spaţiul morbid în care reflecţia rămîne singura evadare din universul cangrenat. Bolnavii, ftizicii apar şi în *Nervi de toamnă,* cuprinşi de plînsul infernal şi de o chinuitoare tristeţe. Decorul decadent produce o stare de nebunie, un du-te-vino năucitor. „Întreg pămîntul pare un mormînt” (*Note de toamnă*), cu acest vers pictează ceea ce înseamnă efectul bolii. Moartea reprezintă ultima instanţă a condamnatului, în ciuda voinţei de a trăi. Imaginea fetei, cuprinse de ftizie, sugerează iubirea funebră, nimic nu mai este pur, totul fiind supus degradării. Intensitatea, cu care este simţită maladia, reiese din reprezentarea obsesivă a simptomelor acesteia. Îmbinarea termenilor, care sugerează mediul maladiv, este pură finеţe artistică, astfel, asocieri, precum: *sărutul ftizic, ftizici, parcul mîncat de cancer şi ftizie, scene de spital, o bolnavă fată vecină, tuşind a şi murit o fată, e tuse,* devin adevărate simboluri bacoviene. Conchidem că poetul nu a rămas indiferent la dramele sociale ale epocii sale.

Durerea devine creaţie. Boala rămîne sursa de inspiraţie. Ineditele versuri simbolizează lupta dintre trup şi suflet, dintre efectele bolii şi iubirea a tot ce înseamnă existenţă. În faţa morţii, bolnavii avînd o profundă dragoste faţă de tot ceea ce-i înconjoară. Mediul bolnav, *mîncat de cancer şi ftizie*, dobîndeşte o mare importanţă. Opera pare a ilustra nesfîrşite *scene de spital.* Aşadar, tuberculoza reprezintă boala care a devenit apanajul scriitorilor. Multe pagini ale creaţiilor literare surprind simptomele acesteia. Ftizia rămîne „un cîmp de observaţie şi de reflecţie de neînlocuit”[4].

Melancolia - o altă faţă a bolii bacoviene

Melancolia este maladia care a făcut numeroase victime în rîndul tinerilor. Stările depresive au lăsat urme adînci şi asupra psihicului bacovian. Firea nostalgică a poetului este explicată printr-o pierdere de sine, dar şi prin maniera în care îşi organiza timpul. Izolarea, la care este supus, fiind degradantă. În opinia lui Jean Starobinski, „Această tristeţe dă naştere cîntecului şi poeziei”[5]. Aceasta a fost percepută, de-a lungul istoriei, ca

[4] Cyr Voisin, „Destinul bolilor şi literatura, exemplul tuberculozei”, în Arlette Bouloumié (coordonator), *Creaţie şi Maladie. Suferinţa, boala subordonează şi stimulează creaţia*, Prefaţă de Michel Tournier, Traducere de Constantin Sfetcu, Editura Artemis, 2006, p. 13.

[5] Jean Starobinski, *Melancolie, nostalgie, ironie*, Traducere de Angela Martin, Prefaţă de Mircea Martin, Editura Paralela 45, Piteşti, Bucureşti, 2002, p. 25.

BDD-A30562 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:56:38 UTC)

fiind o boală, doar atunci cînd s-au conştientizat efectele catastrofale ale acesteia. „Teoria melancoliei vede lumina zilei în momentul cînd filosofii şi medicii se decid să explice frica, tristeţea, tulburările minţii printr-o cauză naturală capabilă să înlăture orice interpretare mitică”[6].

Tristeţea şi apatia sugerează decăderea psihică. Temă recurentă a poeziei, nostalgia este trăită în afara creaţiei, dar şi în interiorul operei. Aşa cum afirmă Starobinski, „[...] a cunoaşte cauzele melancoliei, a le consemna în carte înseamnă a croi o cale actului terapeutic”[7]. Obscuritatea raţională are drept urmare zbuciumul continuu al bolnavului.

În operă, spleenul devine o stare permanentă a creatorului. Nostalgicul oscilează între claustrare şi rîsul ironic. Din poezie, reiese, în mod evident, gîndul de a renunţa la existenţă: „Mă urmăreşte-un gînd / Ce mă îndeamnă: / - Dispari mai curînd!” (*Spre toamnă*). Se dovedeşte, totodată, faptul că, suferindul este cuprins de o amorţire a sufletului, ajungîndu-se, astfel, la paralizia oricăror cugetări raţionale. Nebunia fiind, nu de puţine ori, analoagă melancoliei. Această maladie o regăsim în lirica bacoviană încă din titlurile operelor, spre exemplu: *Melancolie, Seară tristă*. Vaietul este simfonia de la miezul nopţii, acel timp în care se intensifică toată solitudinea melancolicului. Citîndu-l pe Jean Starobinski, admitem faptul că: „Nostalgicul nu încetează să se zbuciume, rana nu se închide”[8]. În opera *Rar*, termenul *melancolie*, este repetat în două din versurile sale. Vidul existenţial cuprinde întreg universul liricii. Deşărtăciunea relevă crezul bacovian. Mizantropia schiţează portretul creatorului nepăsător şi solitar. Observăm o deficienţă în ceea ce priveşte comunicarea. Tulburările minţii şi privirea rătăcită sunt simptome ale intelectualului depresiv. Vorbim despre intelectual, deoarece omul de geniu este mult mai predispus spre depresie; gîndirea profundă, claustrarea şi acalmia alimentînd tristeţea.

Aşadar, „Toate chipurile, toate măştile pot servi criticii melancolice şi savante într-o lume delirantă, ea însăşi devastată de urgia melancoliei”[9]. Apropiindu-ne tot mai mult de trăirile melancolicului Bacovia, descoperim neputinţa acestuia de a înlătura gîndirea confuză. A fi supus unor stări depresive şi a vorbi, totodată, despre acestea, presupune o asumare deplină a bolii. Comprehensiunea manifestărilor psihice ale maladiei favorizează dedublarea fiinţei. Afectarea emoţională influenţează destinul. Această rătăcire conduce la dezordinea ideilor şi a acţiunilor poetului.

Boala - o muză a poetului

În ce măsură a condus boala la creaţie, este întrebarea căreia dorim să-i dăm un răspuns concludent. Oare dacă poetul nu ar fi fost bolnav, ar fi putut reprezenta cu atîta măiestrie acest mediu maladiv în opera sa? Numai cel care simte durerea o poate descrie atît de artistic, aşa cum este ea redată în opera bacoviană. În text, este creionată toată tristeţea provocată de lipsa sănătăţii. Fiind mereu bolnav, Bacovia a căutat necontenit să găsească acea cale salvatoare, calea spre ieşirea din lumea în care acesta se simţea tot mai singur şi mai neîndreptăţit.

Boala a reprezentat un factor important care a avut drept rezultat măreţia operei sale. Suferinţa a fost motorul scrierilor bacoviene. Eczema, care i-a distrus chipul blajin, l-a condus spre izolare, timp în care, toate gîndurile sale deveneau creaţie literară. Momentele de singurătate erau fructificate prin cuvinte meşteşugite. Geniul născîndu-se din marea claustrare.

[6] *Ibidem*, p. 19.
[7] *Ibidem*, p.35.
[8] *Ibidem*, p. 165.
[9] *Ibidem*, p. 48.

BDD-A30562 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:56:38 UTC)

Necomunicînd prea mult cu cei din jur, gîndurile deveneau poezie. Acesta scria necontenit, scria pentru sine. În nopțile în care insomia, de care suferea, revenea, numai scrisul îl prindea în mreaja minunată a universului creator. Poezia este o transplantare a suferinței provocate de boala poetului. Nevroza și depresia au ajutat la transpunerea durerii în pagini de literatură. Clipele de singurătate au dezvoltat creativitatea și imaginația. Maladia este transpusă în text, nerămînînd doar un proces patologic, menit să afecteze organismul, ci și o metamorfoză a disperării în cuvinte poleite cu lacrimi. Prin conștientizarea și înfrîngerea sa, ea este glorificată devenind esența operei. Observarea minuțioasă a ftizicilor îi induce trăiri confuze, ajungînd la elemente fără substanțialitate. *Rîsul fără sens* sugerează declinul moral. *Bolnavul amurg* nu rămîne decît o imagine metamorfozată a mediului maladiv. Paloarea devine un motiv literar iterativ. Poetul surprinde, ca într-o poză, imaginea zbuciumului său: „Un bolnav poet, afecat, (Sic!) / Așteaptă tușind pe la geamuri" (*Toamnă*). Hidoșenia, provocată de odioasa eczemă, devine material poetic: „[…] Sunt mai urît, sunt mai supt" (*Frig*). Afectarea aspectului exterior este resimțită intens și, redată metaforic în versurile sale: „Cu-al meu aspect / Făcea să mor, / Căci tuturor / Păream suspect" (*Epitaf*).

Timpul petrecut în sanatoriu este evocat cu tristețe, singurătatea, l-a care l-a supus internarea sa, în repetate rînduri, devine un impuls artistic benefic simțului creator: „Cînd iar nebun și bolnav, / Prin sanatorii, sau spitale, / Voi sta privind / Al vieții vals / Și cîte sunt, - ca un adio..." (*Elegie*).

Universul poetic rămîne azilul în care creatorul pare a-și găsi vindecarea. Transfigurarea artistică a realității se face într-o manieră inconfundabilă. Stilul bacovian rămînînd de o inegalabilă simplitate. Așadar, nevroza, depresia, insomnia și eczema au ajuns un izvor nesecat al creației, ele încurajînd plăsmuirea operelor bacoviene. Frecvența cu care sunt întrebuințați termenii, care înfățișează universul patologic, denotă faptul că, boala nu rămîne numai o afecțiune a organismului, fiind vizibilă o transcendere a acesteia spre ceea ce putem numi creație literară. Absorbit tot mai mult de lumea sa interioară, va reuși să scoată la suprafață, nu doar tainele sufletului său, ci și o capodoperă ce va rămîne, pentru posteritate, unică și de o mare valoare. Maladia nu o întîlnim numai în viața, ci și în opera sa. Există o legătură puternică între biografie și poezie. Simplitatea firii sale se reflectă în puritatea creației. Luptele continue cu boala, încă din copilărie, s-au fructificat în lirica bacoviană.

Vindecarea prin creație

Arlette Bouloumié este de părere că: „Scrisul (...) poate servi ca exorcism pentru că a descrie înseamnă deja a stăpîni, a se distanța, a domina boala, contribuind la îndepărtarea ei"[10]. Consider că Bacovia a reușit să învingă boala datorită asumării depline a acesteia. Reușind să transpună chinul provocat de efectele sale, în opere literare, controlează maladia. Creînd, descoperă calea salvatoare. Întîlnim în poezia sa toată durerea lăuntrică a creatorului. Terapia prin creație a fost singurul remediu prin care a dobîndit vindecarea. Numeroase opere au luat naștere cînd acesta, fie era internat din cauza bolii nervoase, fie suferea de insomnie ori se izola din cauza eczemei. „Scrisul a contribuit, pe de altă parte, la lupta împotriva suferinței a cărei reprezentare interacționează cu însăși boala"[11].

Necomunicînd prea mult cu cei din jur, reprimă tot zbuciumul lăuntric prin scris. Vindecarea poetului nu este de natură fizică, vorbim despre o vindecare morală, despre sănătatea sa spirituală. Tămăduirea nu vine din exterior. Adîncirea în lumea lăuntrică îi dă

[10] Arlette Bouloumié (coordonator), *Creație și Maladie. Suferința, boala subordonează și stimulează creația*, Prefață de Michel Tournier, Traducere de Constantin Sfetcu, Editura Artemis, 2006, p. 10.
[11] *Ibidem*, p. 11.

BDD-A30562 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:56:38 UTC)

posibilitatea unei expansiuni a sferei cunoașterii. Doar prin cunoaștere, omul poate accede la pacea interioară. Poezia devine refugiul în care se regăsește. Fiind sustras oricărei suferințe, tinde spre veșnicie: „Eu sunt cu mine / În toate e pace / Poezia e-n afară de omenire" (*Verset divagat*). Păşind pe *culmea poeziei*, sunt uitate toate suspinele vieții: „Doamne! Necesitatea unui vin... / Și-a gîndului, culmi de poezie- […] / Ca în tăcerea gravă a unui dom, / Viața pare-a trece fără nici un sens… / Și acele așteptări a vieții de om,- / *Sana mens*!" (*Veritas*). Conștientizarea destinului și asumarea acestuia atenuează durerea. O intensificare a suferinței are drept efect amorțirea tuturor simțurilor, astfel, ajungîndu-se la suprimarea bolii. Emoțiile devin plînsul poetului, acestea, reflectîndu-se în operă, fac lirica bacoviană să vibreze.

Izolîndu-se tot mai mult, deoarece „orice bolnav este în mod necesar separat, chiar înstrăinat de anturajul său, căci nimeni altcineva nu poate nici să înțeleagă, nici să împartă suferința fizică"[12], se avîntă în lumea literaturii, în lumea cuvintelor pentru a-și găsi alinarea. Remarcabil, la Bacovia, este faptul că acesta nu își așterne durerea pe hîrtie pentru a fi simțită de ceilalți, ci pentru a se elibera și pentru a se apropia tot mai mult de sine.

Astfel, bolile au constituit un izvor nesecat al imaginației și al creativității artistice, devenind o temă recurentă în literatură. Numeroşi scriitori au evocat în operă afecțiuni precum: tuberculoza, sifilisul, depresia, nebunia, epilepsia. Maladia s-a reflectat și în lirica bacoviană. Bacovia rămîne poetul sensibil, firav, care a fost, încă din copilărie, predispus chinului, atît fizic, cît și moral. Fiind afectat de nevroză, de melancolie și afecțini dermatologice, precum eczema, care l-a condamnat la o viață solitară, acesta își găsește alinarea prin meșteșugul cuvintelor.

Durerea, provocată de prezența bolii, este transpusă cu măiestrie artistică în capodopera sa. Georges Cesbron conchide faptul că: „A reprezenta boala este o activitate care spune ceva lumii"[13]. Întreaga poezie stă sub semnul degradării. Universul poetic rămîne singura cale spre vindecare. Numai scriind, se ajunge la acea liniște de mult pierdută. Tulburările se pierd în orizontul creației. Prin descrierea stărilor bolnăvicioase, creatorul dobîndește o însănătoșire spirituală, morală. Vorbind despre boală, se eliberează de orice zbucium. Imaginarul bacovian este o nesfîrșită luptă cu existența. Ftizicii, pe care-i regăsim obsesiv în operă, sunt reprezentări ale unei lumi căzute în abis.

Afecțiunile patologice devin, totodată, blestemul și salvarea poetului. Sub influența chinului, provocat de aceste patologii, se nasc marile sale opere. Imaginea nostalgicului rămîne reprezentativă. Depresia, fiind cea care, nu de puține ori, transformă poetul într-o umbră: „– Poți să te culci, e ora și noaptea-ntîrziată, / Vei scrie, altă dată, orice, și tot nimic. / O umbră ești acuma, și pot să te ridic, Lăsînd odaia goală, și lampa afumată..." (*Umbra*). Claustrarea, căreia i se supune, îi deschide noi orizonturi de cunoaștere și de înțelegere a universului.

Prin urmare, observăm cum, în lirica bacoviană, este reflectată lumea maladivă în care G. Bacovia s-a simțit mereu a fi poetul damnat. Boala nu există numai în textul bacovian, ci și în afara acestuia. Sursele de inspirație provin din mediul maladiv. Creatorul a dobîndit, prin cîntecul durerii, prin creionarea patimilor sale, nu doar pagini inegalabile de literatură, ci și tămăduirea sufletului. Poeziile sale maladive rămîn în istoria literaturii române drept capodopere ale celui care a fost și va rămîne pentru veșnicie neînțelesul, taciturnul și martirul G. Bacovia.

[12] Michael Worton, „Narațiune, dialog și diagnostic: Cazul Alphonse Daudet", în *Ibidem*, p. 105.
[13] Georges Cesbron, „În încheiere", în *Ibidem*, p. 328.

BDD-A30562 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:56:38 UTC)

BIBLIOGRAPHY

BACOVIA, GEORGE, *Plumb*, Ediția a II- a „B. P. T.”, Prefață de Nicolae Manolescu, Editura Minerva, București, 1981.

BOULOUMIÉ, ARLETTE (coordonator), *Creație și Maladie. Suferința, boala subordonează și stimulează creația*, Editura Artemis, București, 2006.

GRIGORESCU-BACOVIA, AGATHA, *Bacovia. Poezie sau destin*, Ediția a II-a, Editura Eminescu, București, 1972.

STAROBINSKI, JEAN, *Melancolie, nostalgie, ironie*, Traducere de Angela Martin, Prefață de Mircea Martin, Editura Paralela 45, Pitești, București, 2002.

BDD-A30562 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:56:38 UTC)